

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus disputatio - Cod. Ettenheim-Münster 336

[S.l.], [17. Jahrh.]

Sectio 4ta

[urn:nbn:de:bsz:31-131792](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131792)

Sectio 4. Quod sit Legis obm 6

Sectio 4. ta

Quod sit Legibus Subiectio 6

Concto i. Legiflator tenet suis legibus; quoad Utrū Legiflator
 culpa seu omi dicitur. non in dicitur. neqz tenet observare
 omnibz. Pars i. e. ius d. Philoſophi quod Legiflator suas leges.
 et Canoniflarū. et patet in illo S. Auguſtini. Fur. Libr.
 pis est pars vno ſuo non congruens. Item illo
 Canonis: Latere legē quod tu ipſe deliſti. Libr.
 pars 2. da Si n. Legiflator tenet ſua lege quoad
 poena et omi coactiva, et obligat et n. et
 obligat. Et obligat ut ſupponit: non et ob
 ligat, quia legē a ſe lata tollere pot. ad libi-
 ta. confirmat: nemo proprie ſe ipſo cogit. 6
 Legiflator non et non tenet ſuis legibus quoad
 omi coactiva, ſo dicitur em. Libr. pars 3. ta
 giflator tenet ſuis legibus indiente hanc et
 ratione legis naalis dicitur legiflatorē dicit
 ſe cum ſubditis conformare, ipſo capto pro-
 re: go non tenet dicitur ſeu proiſe v. extra-
 trone legis proprie a ſe lata, ſo indiente
 dixi, idqz non ni ſub veniali, ſi ab ipſo ſcan-
 dalū, damna Libr. pars 4. legibus munici-
 palibus ſubiectarū ſibi provinciali a ſe confirmatis

Libr.

Libr.

de legibus
 et quod vult
 ſi comm
 magis d. i.
 ad poena
 qz; quod
 obere tenet
 ſi reg motu
 dicitur dicitur
 de poena
 heredes non
 de poena
 ſi ſub
 ſententia
 relinquit
 dicitur
 ubi dicitur
 poena poena

Princeps non tenet, neq; illis, quae continent alijs
illis dignitate repugnans ad qd non tenet, omni-
bus suis legibus. Sed qd

¶ B. Princeps dicitur et coactive obligatus
ad quoslibet gentes à se in subditis inibi:
qd obligatus et legislator suis legibus dicit
se et quoad vim coactivam. R. neq; qd sequitur:
nam gentes debet esse equalis, et princeps pri-
vatam quasi personam induens se obligare
subditis. Item a. valide inibi gentes
fortibus vim et obligationem sua ex lege na-
turae, cui quovis et Princeps, imò et ipse
Deus subiacet.

¶ Concl. 2. Pueri ante usum rationis, perpetui
amentes, ebrii, dormientes et invidibiles
ignorantes non obligantur legibus huius et infi-
deles non baptizati. R. ad hordone
& quia leges non feruntur nisi subditis, qui
eas cognoscunt. Unde Deductus
i. nihil dicitur are comedendas et in quod
ragefina pueris et amentibus; licet et in hos appli-
care opeli servili dicitur festis a non in radi-
ca imitare, ut alios verberent, occidant, blas-
phement in hoc n. ut sint in inferis obire mala

tribuerent, agenti libero.

2. Quos adigi raris usq. fere circa sep-
 temid, atq. inde inigere obligari per se legibus
 humanis; per dant En l. rase ignorantia,
 q. uelut hinc gratia, l. aliter legis eos exi-
 mentis ab aliquibus se immunes. Unde primo
 non obligantur ad annuam Communionem, donec
 iudicio Parochi seu prudentis Confessarij
 En mysterium non nst accuratis agnoscant
 et apti sint ad id maiori in fluctu per-
 cipienda. En artto En mortis pueris doli
 et poentia caribus pœ ac debere dai vi
 aliud plures sentiunt. 2. non obligantur ad
 vota per professionem religiosam emissam si profe-
 sio facta sit ante annu 16. etatis q. uelut,
 ut gstat ex Frid. Sep. 25. c. 15. de reform.
 3. non obligantur ad ieiunia ieiunia ante
 annu etatis 14. q. uelut. licet obligentur ad
 abstinentiam a carnibus; quia si legitima q. ue-
 radine et prout fidelium nra cor Bononi
 suffragio, introducitur est. 4. Non iniungunt
 censuras ob certa delicta q. uelut ante annos
 pubertatis, deum 4. in pueris, et 12. in puellis

galelos, in faciatim exprimant, prout expri-
munt in plessione Clerici c. fin. de sent. ex-
com.

3. Si pueri ante septennium sint soli
capaces, malitia etate suppleta teneri
quidem legibus divinis, non a. Cuius, quia
Cata ad varios suppylos solandos septen-
nium determinavit. In dubio, non post
galelū septennium usum ratio heant presu-
mant, hie et ee obligati iusta declarati-
one iuris canonici septennium qstituentis.

Concto 3. Peregrini, hospites, viatores,
ad vagi, et longiusculo tempore quacumq;
de causa alibi, s; absq; animo maiorem
anni parte: duob; v. g. aut trib; mensib;
ibi habitandi commorantes, per se loquendo
ad nullas leges l. q;uetudines eius loci in
q;ua obligant, neq; territorij sui; in sa-
les sint, ut transgressores, physice absen-
tes, censent; morate peccare infra territori-
ū regillatoris. Sicut pars 5. ex grati funda-
mento S. Thome q; 96. art. 5. quia nulla lex

obligat nisi subditos et membra eius comitis,
 in qua versantur; atque, prodiit peregrinatio-
 nate in versantur subditi iurisdictionis alle-
 rig loci ut absolute dicitur poit membra
 illig comitis, eiusque foris foris, ut gualter
 L. abfens §. Grande. ff. de Iudicio. g. g.
 Confirmat ex cap. fin. de foro quod ubi
 ponuntur 4. modi quibus aliquis foris for-
 diat, nimirum domiciliu, gualter, delictum,
et res de qua agitur; sed temporanea solum
 commoras ut hodie: g. g. Dixi: per se
loquendo, quia per aures, rase glemptg, per
 turbas publicis aut scandali semper vitan-
 di tenentur etiam peregrini ad locales leges; val-
 de quippe scandalosus foret si peregrini in
 festis localibus laborarent, in ieiunijs car-
 nes comederent publice, cui exemptioni
 recte additur ex cap. ubi. de foro quod ubi
 in gualteribus servanda; in his non tenentur pere-
 grinj servare solenniter in eo loco profcriptas
 l. utilitas, proder gualter datus, qui utilitas
 exigere. ff. de Iudicio. debet celebrari se-

tandem solutus loci, in quo vii domi
nilius hnt. Sed gloria prima hanc Comitis par
tem Ob. 3. usq. et consuetudine priorum fidelium.
et illud: si fueris Romae Romano vivito more.
item illud P. Ambrosij: ad quemcumq. Galiam
veneris, eius more serva: gl. u. R. usum
et consuetudine vulgi ignorantie iniuriam n. ha
bere ullam vim. Cetera v. intelligi pot. quoad deen
tiam, non necesse est formandi se moribus regio
nis: aut certe de legibus quarum violatio franda
la aut perturbata pareret.

Ob. 2. Peregrini soluti sunt a legibus sua pa
triae: q. ligantur legibus loci in quo existunt.
alias cent. proleg. exleges. R. neg. Gregorius.
Tenentur n. quod bene notandum legibus eorum; imo
si domi suae consuetudine derogatum sit alicui
precepto eorum iuris et alio venias, ubi illud
adhuc viget, eodem obligaberis. id lex eorum in
ris sit utilis, et obliget oes sine ordine adlo
c. ut bene Laymannus c. 12. de Leg. n. 3.

Ob. 3. Reges locales spectant immediate ipsi
locum et inde transeunt in personas ibi existentes.

go etiam peregrinos afficiunt eo ipso, quod in eo lo-
 co existant. R. neg. quia leges locales trans-
 eunt solum in subditos Jurisdictioni loci, qui-
 les non sunt peregrini. Deinde leges, de quibus
 sermo est non sunt proprie locales, sed principate
 respiciunt personas subditorum loci extra locum
 non obligant.

Inferes: Ergo vagi neque ad delicta obli-
 gari poterant. R. neg. illatū: quia consue-
 do recepit ut quicumque delinquentes sive in
 loco sive a loco, sive ad verba reprehendantur,
 ne scelera maneat impunita.

Probatur pars Contraria 2. Primo testimonio Bo-
 nifacii VIII Summi Pontificis qui ait Epum, q
 fert excoisatōe non ligari subditū extra terri-
 toriū existentē, redditis ratiōe ista: quia im-
 punē non parēt, ei, qui extra territoriū ad-
 dicit. 2. Ratione: potestas legislativa ali-
 cuius Regni, Provinciae aut loci portatis ex
 sua sua ordinat, ad bonū cone illius loci
 per leges procurandū: go non extra territori-
 um; cum nō faciat ad bonū cone germaniae,
 quidquid aliquis germanus agat in Italia, go
 non tenet legibus germaniae. Quod in intelligendū

de praecipis et legibus mere localibus, q̄ In loco,
non personis affixis s̄t. non de personalibus, q̄
dicuntur, quibus personarum inherere. Unde deducas
1. Sequentia: religiosi extra Monasterium
et quocumq; in territorio illius legibus sui Ordinis.
2. Qui studio evitandi obligationem
legis sui territorii erit liber est. legis
liber est ab obligatione. Ratio est: quia qui
utitur iure suo nemini facit iniuriam, nec censetur
dolus committere: atq; quilibet hoc in suis eundi
extra territorium aut in territorio in loco ex-
empli, qui etiam habet pro externis. Legiflator
non iubet Subditos manere domi, sed domi
manentes iubet celebrare festum, ieiunare
3. Volens exire de territorio proprio in quo
est festum ad huc ante meridiem vespurg in lo-
co ubi non est festum, tenetur ante discessum au-
dientem Secundum, si in unum legatus ante discessum suum
neq; aliud eo die in alieno territorio audire
possit. Ratio est, quia in his circumstantiis sic
arbitratur, ut neq; ratione alieni territorii neq;
aliunde excusari possit ab implezione legis.
v. plura sint foras, p. etiam in unum, et ille ven-
tulus sit in aliud territorium, antequam missa ultima

auctoritas ex plura non præponderat interpreta-
 tioni secundum iura Juris et Philo principia
 facta. Quod si in legiflor eiuſmodi de la-
 ratione d'obtinere, ut nonnulli ſit, velut ſab-
 ſed et in problem d'annaret, et tunc eiq' ſentia
 tunc ſtandū eſt. Interpretatio q'ra legē ſu-
 legis verba nō aliud eſt, quā ſpecifica. Equi-
 tas, quā defini ſolet: eſt virtus, quā mentis
 legifloris patiq' quā verba legiſ attendens
 prudenter iudicat legē in hoc l. illo partari
 caſu non obligare. Sive ſtuitis: eſt excep-
 tio à lege in caſu, quē ſi legiflor prævidiſ-
 ſet ipſe excepſſet. Et arg. quidē p' hōc
 hunc uſus eſt l' iudic' 1. Si alius lex in hōc in
 uſus eſt et penam in ſa. 2. Si lex h'c eſt nunc
 ſi nimis difficili et morate in p'obis. 3.
 Si prudenter iudicari pot' legifloris volu-
 iſſe tale l. tale caſum particulare à ſua
 lege excepſſe. nec legiflor comode con-
 veniri pot', hōc quidē etm. arg'is. propria au-
 ronte alio pot' ſit ſpecifica.

Concto 5. Lex eſt per diſpenſationē.
 Lex: quōd lex h'c non ampliy obligat tunc
 eſt: ſi ſcila diſpenſationē lex n' ampliy ob-

legat $\text{q}^{\text{u}}\text{a}$. I ta dispensatio atq; Jurisdic-
tionis, quo unq; l. tollit eximie à legis ob-
ligatione. E t differt.

1. A b Derogatione et abrogatione, quod
hoc tollat legem universa; illa v. parte legis
et quidem utraq; in perpetuum. Dispensatio
vero soepe tm dicitur ad unam personam, ad un-
um autem ad verbum et breve tempus.

2. A b Interpretatione, quod hoc fiat
via casus in lege clavis verbis non com-
prehensis. Dispensatio v. fit via casus
in lege silentis.

3. A b Episcopia, quod hoc quis uti possit
auctoritate propria. Dispensatio v. debet
fieri à Superiore.

4. A b Absolutione, quod culpa et pœ-
na non sint lex. Dispensatio vero versatur
via legis, quod relaxat. Apte quod ab-
solutio debetur, v. de dispositis. Dispensa-
tio nulli debetur, cum sit gratia.

5. D iffert à licentia simpliciter, quod hoc peti
et dari solet non ut atq; fiat gloria legis, s; ut
ut fiat eo modo, quo lex iubet.

6. A privilegio, quod hoc saepe gra nullus
 aut legē militet. In dispensatione vero datur
 facultas faciendi aliquid gra Jus s. legē.
 Hic tu observes velim, quod in lege naturali
 nemo potest dispensare, nisi Reg. id qz tunc
 solum si nulla inde imperfectio in eā re-
 fundat. Si Summus Pontifex non potest dis-
 pensare in lege divina. Dum quia inferior
 non potest dispensare in lege superioris; Dum
 quia non legitur, quod ullus unq. Pontifex
 in lege divina dispensaverit: qd signū e-
 st id fieri non potest nec debere. Sed gra

Ob. Pontifex interdū dispensat in voto,
 iuramento matrimoniali non consumato, quod
 est Jus divinum: qd in Reg. et dicitur in hoc
 et similia esse mixti Juris non pure divini;
 est quidem divinum iuris, quia omne promissū
 cadit in debitū et inde qui Deo aliquid so-
 vit iuravit id tenet illud observare. quia
 Reg. hoc ius ad illud erigendum. Sunt v. c. m.
 humani; quia Reg. comisit Superioribus hanc po-
 tēstē, ut adverterent, an sui subditi roabūt

foverent, iurarent, gloriaturq; iurarent. quae po-
testas nisi à Deo superioribusq; data fuisset,
quis non videt quanta incommoda sequerentur.
Quo 2. Radice Juris divini in iuris capi-
bus aliis non esse, nisi libera hominum voluntatem.
qui v. radicem hanc sustulerit, tollet etiam Jus
divinum. Quo 3. Dispensatione, quae facit sum-
mus Pontifex in votis et dispensatione propria
dicitur, sed quia contra auctores et ipsi summus
Pontifex in Bullis ita loquuntur, sed, quia
Deus per votum acquirit verum ius, quo voven-
tis obligat, ad prestandum id, quod promissit.
Quo 4. eiusmodi Jus divinum ab alio iure
previsis, nempe humano. Ita ut ius divi-
num sit tam quod naturalis, id est si humana potes-
tas votum, iuramentum, gloriatur approbaverit.
Hinc Quo 5. etiam votum, iuramentum, malimo-
nium non estimatum involvere licentiam quod
hunc aut similem in modum: ego voves et vo-
lo stare in meo voto nisi legitime fueris libera-
ty ab eo per potestatem divinam aut humanam. Ra-

tio est; quia nemo unquam aliquod suscipere
 cum perpetua et indispensabili obligatione,
 in hanc ipsam obligationem clavis verbis pre-
 mat. Imo etiam si exprimat adhuc videtur
 involoj tacita huiusmodi p̄o v. g. ego, quan-
 tum est in me hoc me volo indispensabiliter ob-
 servare, nisi forte Reg, aut Dei iurisdictione
 decernat. Et si non obstante tali voto,
 ut Summus Pontifex in urgente casu ne-
 cessitate dispensare, ut factum est in Casimiro Co-
 lonie Regis Filio, cui quo etiam reluctante
 I. is Deo se consecraverat in ordine S. P. Be-
 nedicti in quo et nomen Caroli acceperat
 et iam ad Quirinalis ordinem promotus erat/
 Summus Pontifex dispensavit et facultatem
 dedit ut ab ordine dimissus Rex Poloniae
 acceret, quod etiam feliciter exiit, et uxorem
 duxerit, teste Justo ipso in monitis et do-
 ptis Solitius lib. 2. c. 3. Exemplo g. Caesarius
 Calliges 5. Quod Summus Pontifex non potest dis-
 pensare in lege pure divina v. g. ne quis credat
 omnes artus fidei, ne utatur Sacramento ad solvendum

2. Quod in lege humana potest legislator, eius
successor aut Superior dispensare: potest enim
interdum debet sola suam legem abrogare: quod
potest etiam in ea dispensare, cum hoc minus sit
quod aliud. unde Summus Pontifex potest dispensare
in qualibet lege Ecclesiastica, prout in Synodali.
Princeps in civili à se. l. suis Antecessoribus la-
ta. 3. Ut prudenter iudicet dispensationem
esse factam requiritur consensus ex parte l. scripto
l. voce l. nullo datus. Probatur in sufficiens ta-
citate l. interpretatio; maxime si inferior iudicet
principem ob amicitiam quod seum habet non esse
invidiosum quoad tacitam et presumptam eiusmodi
dispensationem. 4. Inferiori ordinari non potest di-
spensare in lege Superioris; quia dispensatio est
actus iurisdictivus qui non exercetur in Superioribus. Di-
spensatio ordinari potest non per alium in sequentibus ca-
sibus: Si habeat privilegium aut potestatem à Su-
periore. Si Episcopus et Prelatus Religiosorum in
multis legibus Ecclesiasticis dispensare possunt v.g. in
horis canonis, ieiunio etc. Episcopus in irregularita-
tibus ex defectu occulto provenientibus, excepto ho-

iudicio voluntario et casibus de iudicio ad foris
 contentiosum. Et etiam absolvere subditos sibi
 à quibusvis casibus occultis, etiam sibi aptius
 reservatis. et dispensare in votis et Pura-
 mentis, quod etiam prout alij prelati iurisdic-
 tione quasi Episcopali in foro externo habentes exple-
 his quinque votis:

1. De intranda religione 2. De perpetua
 Castitate. 3. De vestandis habitibus Apptorum
 Petri et Pauli. 4. De peregrinatione S. Jacobi Com-
 possessa. 5. De peregrinatione in terram sanctam.
 In his nec Episcopi nec alij prelati Ceteri sumo
 Pontificis inferiores dispensare prout vide non.
 à n. 333. ubi plures casus recenset in quibus
 Episcopi possunt dispensare, quos omittimus ut pote ra-
 ro contingentes. In quibus casibus prout pre-
 latis regulares dispensare in suis religionibus deus
 Virginis Marie et alij privilegiorum regula-
 rum collectores. Volunt quidam nonnulli suffi-
 cere ad dispensationem ab inferioribus faciendam si
 illi non sit interdicta et prohibita. Op-
 portet tamen esse verum et iuratum, requiriturque con-
 sensus. 2. Pres sit locus et parvi momenti;

non graue obliget, videtur etiam
inferioribus Prelatis dare facultatem dispensandi
in dati casu. Praeterea nimis fastidiosum est
ipsi Legislatori quae inferioribus Prelatis si in ca-
sibus leuissimis semper ad ipsu[m] recurrerent ut est.
Caenplu[m] ad uult Honol. 312. de laborantibus
paruo et modico defectu corporis, cum quibus
Episcopus dispensare potest, tradunt.

3. Si ma[n]s sit valde frequens, quae dispen-
satione opus habeat, ut est in observatione
festorum, ieiunioru[m] &c.

4. Si uigeat nequitia, nec facilis sit reme-
diu[m] ad superiora, rari itineru[m] periculoru[m], ex-
pensaru[m] &c. In Ep[iscop]o dispensare potest in impe-
dimento matrimonij diuine, sicut nullus
nisi a publico et impedimentu[m] occultu[m], nec
separatio sui scandalo fieri potest.

5. Si uigeat consuetudo legitime prescripta,
dispensandi in aliquo casu. In Ep[iscop]o saepe in
multis praecipuis rebus in suis Diocesanis,
Abbatibus in suis Religiosis, Carab[us] in festis
et ieiunijs dispensant. Specialim aduertimus
per hos annos dispensatu[m] fuisse ab Ep[iscop]o in ieru-
salem quadragesimali quoad suu[m] carnis, id est ob

militis in uris partibus hibernantes.

6. Si dubium sit, si rei positivum seu negativum an res indigeat dispensatione; tunc n. presumptio stat pro libertate, nec opus est, nisi recurrat ad superiorem, sicut recte docet Casp. Palaeus punto 5. n. 50. Honorob. n. 312.

7. Si prudentis viri iudicio versatus ad ea sufficiens causa, et presumpta facultas dispensandi in aliqua materia particulari. Sed dubitas utrum superior potest seu ipse dispensare. l. in lege à se lata, l. à suo superiore.

R: in legibus à se latis non potest proprie ac directe seu dispensare, quia per se audi recte suis legibus non obligatus; et in indirecte, quatenus est pars, et quidem propinqua iuris, cuius quæ dispensat. In legibus v. à superiore latis potest inferior Prelatus seu dispensare in illis casibus, in quibus potest dispensare cum alijs subditis, nisi expresse prohibeatur, l. in poena aliqua per penale sententia iudicis minuetur. Cum peregrinis v. potest dispensare superior loci in quo versatus, in lege communis, quod id explicit; et in in vobis et cura-

get videri
dispensat
colla
latis
marred
laborant
cum quib
quod
observat
suis
causa
potest
dispensare
subditis
prohibeatur
sententia
iudicis
minuetur
cum peregrinis
superior
loci
in quo
versatus
in lege
communis
quod id
explicit
et in in vobis
et cura-

mentis nisi in casibus supra allatis habeat locum
et presumptionem licentiam à Superiore pro-
prij territorij. Atque ista à Congregatione Car-
dinalium declaratum esse descriptis Honoribus n.
236. Requiritur autem semper ad dispensandum iustu-
sa ratio et iusta; aliis quilibet dispensa-
tionem excederet parvi aut nihil pendens, si
ve tenet eam sine non; et sic aperiret, ianu-
am ad innumeras legis transgressiones, ad rix-
as et dissidia, ad dissolvendum omnem discipli-
nam Christianam servandam. Quae ratio et iusta
illa censetur, quae prudens superior talis iudi-
cat dispensando qualitatem personae, necessitatem,
utilitatem, pietatem, tanquam generalis veritas de
legitima eorum principia. Continetur porro sub
pietate etiam dilectio, gratitudo, reverentia
sive uni vel alteri personae bene merito, et
aliqua relaxari. Si legislator si de iustitia
causa dispenses praevalent l. mortis l. veniatis
omnino non pro gravitate l. veritate l. nullitate
scandalis, dissidij inter subditos, aliorum
malorum, et ea dispensatione illa nascuntur l. n.
nascuntur. Sed quid, si fiat dispensatio bona

fide, aut superior pulet infla² subee causa²
 q. in n. subest. Valde dispensatio, et subd
 itq. erit iurg, et si postea cognoscat eam
 non fuisse sufficientem. Similiter valde dispen
 satio quae inferior prolaty facit in lege
 Superioris si bona fide procedat, et si
 sufficiens ac legitima causa reijta non
 adsit. Ratio e: quia sic de benigne
 Legislatoru² prudenter presumi pot, ut ad
 vertant San-Gall. Tit. 4. q. 3. Cont. 5.
 Contra Casp. pal. Ut a. dispensatio legi
 time impetret, superior fideliter debet in
 formari, quod fit, si nec veru² laeatur
 nec falsu² narret, de quo supra Honold. c. ult.
 §. 2. 3. et 4. Ubi de responsis eorum, nullu²
 Item nr L. Engel in Collegio, Purifano.
 nisi p. s. in Prolegom. tit. 3. Hinc etiam
 dispensatio reddi² invalida et nulla quod
 petens dispensat² requirit aliquid ad rem per
 tinent, quo cognito superior non dispensat.
 et. 2. Quando exprimit ead² falsa, q. est
 ma, l. verbe principalis, ita ut, licet alio

causa adfuit, In propter eas Superior n̄ di-
spensasset. 3. Quando notat, ex primitivis ex
verbis dispensatio Regulatori non fuisse dispensaturus
si cognovisset eam, ubi revera est et ob
ignorantiam alium, quod exprimi debebat,
dispensavit. Potest In, et expedit, ut qui
dispensat legē et obligationē, in qua dispensat
in aliud opus commutet. Et si hoc prorsus con-
separatum, ut in Jubilaeis vota commutent
in alia opera pietatis. Sic etiam epi dantes
facultatem non jejunandi in quadragesima,
providē iubent et movent ut hoc relaxatio
alijs p̄ijs ac sp̄ualibz exercitijs compensetur.
Dispensatio v. appellat et vim suam amittit
his fere modis:

1. Revocatione gerentis, q̄ In fieri debet ex
iusta et rati causa.

2. Ipsius dispensati: renuntiatione: quilibet
n. pot suo favori renuntiare n. hoc cedat in
provinciam alicui.

3. Captae Ep̄is, ad quod dispensatio restricta
fuerit. Si dispensatio, quo datus ad n. ieiunan-
dum in quadragesima appellat ea finita. Quod
v. dispensatio sit absoluta et nullis restrictionibz

und in actu. Unde de privilegiis est benefi-
cium, et a. viissim. Divisiones porro privileg-
iorum sunt varias:

I. in reale Personale et mixtum. reale
quod immediate tribuitur, officio, et inhæret
rei, loco, gradui, dignitati, officio, separabilis
à persona ad cuius usum datus. v. g. si fundo
Petri datus privilegium exemptionis à decimis.
Tunc non ad quemcumque pervenit fundus do-
minium, gaudet ibi fundi exemptione, etiam
defuncto Petro. Personale est, quod immedia-
te inhæret personæ individue partem et de-
terminata. et cum ea extrinsecus, ut si de
hoc datus privilegium absolventi à reservatione, hinc
privilegia, quæ tribuuntur dignitati, Castri, Clerici
huius, Doctoratus, universitati, religioni, monacho,
et alij ceteris sunt realia, non personalia, quia
sunt hæc essent personis, censentur in perpetuum
Iuris instar aliquid rei perpetuo durabilis. nam
Episcopatus Clericatus Doctoratus religio, aliisque
officiis seu civitatibus, licet personæ partes motum
et semper in recipiunt alios atque alios successo-
res, qui et officia tenent, et civitates servant.

Aliud est, quod immediate dicitur, et rei et per
sona: ut, si erigatur altare privilegiatum
in Cula pro solis Sacerdotis illig.

2. In privilegio quod est insertum corpori
iuris: et quod non est insertum l. extra vagans
Inter quo hoc definitur intercedit, quod pri-
vilegia non inserta corpori iuris retineant
nata eorum privilegiorum: inserta v. l. quo
insertis equiparantur, eadem pars iuris
eius, ad eam, definiant illi proiudicare. Quia
da privilegia extra corpus iuris plerumque sunt
temporalia, et sunt interpretanda, nec ex-
tenduntur ultra personas quibus grata sunt.
corpore iuris v. inserta ordinariis sunt prece-
dua et recipiunt interpretationem, ac di-
quando ex parte rationis extensionem, sunt
ipso leges eorum: et sic a privilegio uni-
causa pro l. favorabili concessio, unde de-
duci, solum ad aliam similem causam, ut ex
cor tradit Engel. in Colleg. Paris. p. 1. tit.
4. §. 1. et alij.

3. In privilegio gratia Pars et proder l.
ultra ius. Quis legi repugnat, ut privilegium

referendi carnis in quadragesima: et hoc est
odiosum, adeoque stricto interpretando, nisi datur
in favorem ius publicum, ius aut religiosum.
Posterius legi non repugnat, si aliquid quidem
quod aliis ei non competit, ut privilegium au-
diendi confessiones dispensandi, et hoc privi-
legium est favorabile, adeoque late et ample
interpretandi.

4. In gratuito et remuneratorio. hoc est
quod datur in compensationem meritorum. Illud quod
gratis, et sine respectu ad merita datur.

5. In purum et conventionale. hoc est
hoc est quod interveniente parte et obligatione
certi sumptus aut laboris à privilegiato pro-
standi conceditur. Illud quod absolute datur
sine respectu obligatione privilegiati, ut
facultas legendi libros prohibitos.

6. In generale et singulare. commune est
quod immediate datur contra universales utilitates res-
piciunt, ut privilegium canonis et fori, quod non
personis datur, ne trahi possint ad in-
dignos familiares, nec a quocumque violenter invaditur.

Singulare est, quod immediate respicit personas
privatas, earumque utilitatem: etsi ullis etiam in
bonum communi redundet, eo quod ceteri expediat,
nonnullis singularia privilegia concedi v.g.
Religiosis, Doctoribus sed ut alijs tanto magis ex-
istentibus ad virtutem, laborem, honestasque actiones,
quibus via fuerint ad acquisitionem privile-
giorum.

In perpetuum et temporale. Perpetuum
est, quod absque temporis detractone datur, alium
autem, Ordini l. rei iuribus, quod se perpe-
tuum durare potest. Temporale est, quod datur
Et ad usum huius.

8. In privilegium quod quibus motu
proprio, et quod quibus ad instantiam partis.
Primum est, quod nemini petente quibus. Post-
erius, quod datur ad plures factas.

9. In primarium et secundarium. Prima-
rium est, quod alium l. pluribus primo quibus,
l. verbe absque mentione concessiois prius
alteri facta. Secundarium, quod ad similitu-
dinem alterius privilegii alij id datur quibus.
Quod idem vocatur conuas, l. ad instar: prout

prout saepe Religionibus Academiae, Sodalita-
tibus, et Privilegia aliam Religionum, Aca-
demiarum &c.

Potest a. privilegia quodere quovis legitime
Superior, qui potest legem ferre et auferre. Pri-
vilegium in gradibus non potest dari in sub-
ditis; privilegium v. propter l. ultra Jus
concedi potest etiam non subditis. v. g. potest
rex alteri regi à se independenti dare pri-
vilegium, ut in suo regno militem servitabat.
Nec requiritur causa ad valorem privilegii, sed suffi-
cit voluntas concedentis; quod tamen non potest esse
rationabilis illius et potest, quia adfectus et
aut prodigalitas, et auaritia quod dicitur, seu
dolorum, et nomine libertatis.

¶ Per modum aquiritur Privilegia:

1. Per similitudinem quod dicitur: quando Superior ali-
cui quod dicit privilegium, quod ad hunc neminem con-
cessum est, l. si quis potest, illius mentionem non
facit.
2. Per contumaciam; quando hoc quod uni concessum
est etiam alteri quod dicitur. Debet a. causa fieri.

ab eo, cui privilegium i. mo. gessu e, s. ab eo, qui
 concessit, quia iuris est nova et liberalia
 concessio, seu concessiois extensio ad nova
 subiecta, q. sicut in suo origine, sic et in
 extensione pendet à volente concedente. Con-
 ceduntur a. per iuriam oia privilegia, et
 acquisita per prescriptionem l. errorem, quibus
 plura gaudet, quia mens Legislatoris est, n
 ea et privilegia per iuriam ad alios trans-
 fundi, q. l. ipse, l. iij. Antecessores dicitur
 gesserunt, s. et illa, q. de iure ab ali-
 quo obtinent, cum Princeps non censetur
 favore glia sua: obtinent a. de iure n
 et privilegia dicitur à superiore quod a
 s. et ea, quae per legitimam consuetudi-
 nem prescribuntur, ut sepr.

3. Per consuetudinem aut prescriptionem
 quando quis habet eas quod ad legiti-
 mam prescriptionem à iure requiruntur, s.
 a. patrum sequentes.

1. Ut id, quod prescribitur, sit sua natura
 a. quod aliis potuisset dari.

2. Ut prescriptio fiat secundum formam consue-

liberum, hoc est, ut qui aliquod Jus prohibet
illo utatur sub ea forma, sub qua alias ga-
di solet. Hinc, qui v. g. prohibet usum be-
nedicendi ornamenta Cate, debet benedicere
n. ad plautu, s. secundu. Fran. in. Gantef.
c. ali. ex. pres. d.

3. Ut prohibio fiat a persona secun-
dum se capax illig. Juris et privilegij quod
prohibet.

4. Ut prohibens prohibitionis sue libe-
rius heat, seu veru, seu falsu colobatum
aut certe loco libuli possessioni, seu usui
a Epore in memoriali, supradem prohibio
sit gra. ius cone, s. si. p. d. l. nulla.
C. de. a. supradem libuli, quod ius opinio,
forma, l. et. viri prudens et gravis l. sta-
ly. de. tre. privilegij et. si. nullu. instrumen-
tu. poss. ostendere, eo quod illud l. sta. fama,
l. viri gravi. Epore belli. l. incendio. perier-
it. G. de. l. sta. i. ca. l. libuli. seu bona fides
ex privilegij dubio, et iura. urla. p. d. a.
quiri. per privilegij. in. artu, ut ex. varijs. l. ca.

l. iij. §. iij. d. d. u. i. l. i. g. i. n. e. y. s. e. b. i. c. i. s. §. 2.
 Et ut utriusque iure prerequisitez
 effluxerit, et ut privilegiatus solo isto tem-
 pore usq. sit suo privilegio absq. ulla gra-
 vatione. ubi notandum, q. d. ordinis nri
 profusibi non pot, ni spatio 60. annorum
 ab speciale privilegium Eugenij IV. concessu
 Ordini nro Benedictino, de quo Rodriguez
 q. reg. Tom. 1. q. 8. art. 2. Ino Joannes de
 La Cruz apud Quid p. 30. tract. 2. fol. 88.
 refert quanda Bulla, per qua conceditur
 Benedictinis, ne gra eos ni per 100. annos
 profusibantz privilegia per non usq.

4. Per extensione. q. d. id quod uni
 concessum est, ob paritem, l. maiorem ra-
 tionis extendit, et ad alios casus l. perso-
 nas, que in privilegio non comprehenduntz,
 saltem clavis verbis. Et hoc extensio habet
 locu, q. d. privilegia dantz in favore d. ca. pia
 aut religiosa, et q. d. g. i. n. g. i. t. ex Tribz capitibz.
 s. i. m. o. p. p. dispensatione Juris, q. d. n. i. m. u. l. Jus

ingrediuntur aut concedit, qua ratione extenduntur
privilegia mariti ad uxorem lege prima et seq.
femina FF. de Senatu. & propter materiam
personae, seu causa connectionis, quod luncy-
migit, quando persona h. a. non potest, l. n.
commode uti suo iure et privilegio, nisi hoc
extenderetur ad alias aliquas personas, quibus
in non fuit questus. Si privilegium questus
Principis ingrediendi monasteria nonnullum ex-
tenditur ad eiusdem famulos et comites, quia
non dicit Principem solum incedere. & Pro-
ter vocis significationem, quando ea, quae sunt con-
cessa utriusque casus aut personae specialiter non ex-
pressis, per quandam analogiam extenduntur ad
alias causas et personas quae sub illo speciali
noce comprehenduntur l. ex vi et significatione in-
sig. vocis l. ex cui nos loquendi, l. eadem
dispensare Juris. Si privilegia maritales
etiam extenduntur ad Virgines et in Communi-
tates, quia nec matrimonij a quo iure illig-
potest matrimonium spirituale ac carnale. Si

Privilegia Religioſorum extenduntur ad moniales
eiſdem ordinis, quia corſu uſq; obdruuit ut hoc
Religioſorum etiam moniales veniant. Si privi-
legia militum extenduntur ad clericos et Religi-
oſos, quia hi ſunt milites Chri.

5. Per Relationē, quod Duo, quod quis
gra nos allegat, nobis ſimul vendicamus et
gra illū vicaria relatione reſtorquimus.
Si ſi actor producit inſtrumenta miny
audentia et hoc admittunt, ſit reus
yſſen ubi gra ipſū, et ſimilia producere,
qua proinde etiam erunt admittenda ſecun-
dū Baldū legē Si quis teſtiū adu de Teſt.
apud Vignū S. i. c. 3. §. 6. n. 6.

6. Per errorē: quando Superior gadiſt
aliquod ius, cuius gadiendi nullā hōt poteſtem
propter impedimentū occultū, quo laborat.
6. qndo privilegii iuri aliquis ſeu privi-
legio, ubi putans illud ſibi competere, cum
En n̄ competat. Si quis n. privilegio per eun-
dem errorē inducitur utatq; per legitimum Epus, ſancit
illud ſui iuris per viā preſcriptionis, eſt n. recepta

regula Juris, quod error induit Jus et tribuit Jurisdictionem. Ratio est, quia Superior propter volentem et consensum actualem quo potest ac solent aliquid quodere non est volentem generale, l. ut alij vocant Regale, ut in iij consuet. l. d. i. pensare in eo qui sui per errorem operatur, l. oes defectus supplere qui in agendo interveniunt l. denique cum ipso in agendo quasi quereat ad validandos oes actus, qui vigore privilegij, pro errore introducti operantur. Et hanc voluntatem generale licet uny l. aliter Doctor impugnet, uterique tamen oes admittunt, ut Gloza, Suarez, Castig, Sereno, Galludary Henricus, Lanormantus, Naldg, quos refert et sequi Virginiae Sect. i. c. 3. §. 3. n. 2. Cuiusmodi addi potest Donold. num. 145. Arraja l. 24. n. 65. qui recte ait, hunc esse eundem sensum Doctorum et vulgi. Ratio est, quia in hoc infinitis modis potest decipi, seu in eorum a seu in exercenda Jurisdictione, necesse erat, ut ad tollendos scrupulos et perplexitates innumeratas tribueret Regalariis eisdem: volentes Gene-

ralis, in cuius ea, quae per errorem legitime profici-
 tu sunt, valida et rata venduntur. Hinc si Reli-
 giosus iniquis virginem loco, cui n. 6. aliqua
 rase probati matq, putat suo ordini datur
 et aliquod privilegium, valida est oia q, vi-
 de illis agit, quamvis interim deceptus est,
 et in veritate nunq, fuerit illud privilegium
 concessum s. sit revocatum. Ut a. validus error
 dicitur Jus aliquod privilegium et Jurisdictione
 ad se. id est, ita vulgaris, ut non
 fiat a maiori parte iuris, sed ita usurarij
 aia re, q, a Legislatore suo gredi pot. de-
 bet quoq, ad ee debet aliquis, qui re faciat
 probat, ut e sana iuris opinio, sensu unig
 alteriusque viri gravis et sapientis. Unde Ba-
 rons, qui iuriter putabat hanc Jurisdictionem,
 valide absoluit, quia Jurisdictionis pot. a
 Bonifacio gredi, sunt et revera in tali casu
 idonei, siq, d. eferat, qui retroquere iura-
 mentum faceret nullum, supplet. Contra v. si q,
 qui vere sacerdos non est, q, eret mi. laicis,
 quia cura hunc deferre supple n. pot, in sit
 uria Jus divinum, non humanum. Reliquis v. i.
 videt in ordine suo usurpari privilegium, quod ipse

fit per errorem irregissos pot illud usurpare, licet
nonnulli oppositum veniant et in processu deduce
re. Cuius n. iudex, qui sit res esse innotua
et, pot imo debet ipsum in foro exteriori gdomna
re, si illa sua sit sua privata, et ceteroquin
actores eius suum gra res legitime deducunt.
Sed locum not tam in errore Juris quam facti.
licet etiam postea error et deceptio deligatur
nulla in opus erit iterum aut confirmare
gestorum, ut Virginey ut. §. 3.

privilegiu³ confirmatio seu innovatio privilegioru³ e liberala gestio
iam ante concessio. Et est duplex: alia q.
fit in sua iur³ quae superior de privilegia
n³ in confusa cognitione h³ si ante confirmat
illud in eo statu quo antea erat, nec addendo
nec detrahendo; et hoc modo non accipiunt alij
roboris quam prius fuerunt. quamvis maior seu
ritas auctat ne tam facile revocari possit.
Privilegia t³ abolita et revocata in talis
confirmatio non reviviscunt. Alia q. fit in
sua penali, quae alij vocant confirmatio ex
arta sua, et de illa, q. fit cum pericula
et plena notia totiq. privilegij et om³ iij

unumflarum. quod quidem duplici modo fieri
 potest; nempe s. in actu signato quod princeps nra. familia verba ex ulla
 de plenitudine potestis, non obstante qualibet ^{scientia.}
 lege gloriaria. In confirmacione ponit. Vel in actu
 exercito, quod sicut in confirmacione inferitur. Tenor
 daty l. fallen substantia rei confirmata. Atq. hoc
 confirmacio vim non novae concessiois, et privile-
 gia etiam revocata aut ad amissa reparat. Quod
 diligenter notandum ad nullas difficultates circa
 privilegia occurrentes eas convenienter resolvendas:
 ac speciatim locum hinc potest in privilegijs nri Montij
 quo plures Archiducibus et Imperatores; quos
 inter est moderus Innotifag Imperator nri
 Leopoldus I. confirmavere, insertis omnibz
 et singulis verbis, ad eoz solo tenore privile-
 gij primitq. quesi. Quod si in confirmacione ad-
 dicitur limitas seu clausula: quatenus in usu
 sit; tunc nullum privilegium iam amissum repara-
 re ut per se patet.

In interpretacione privilegiorum eorumq. usq. quod
 etiam observanda est Regula sequens:
 I. Privilegium, quod non derogat nisi cor-
 nec laedit nec adit in prejudicium tertij et am-
 plissime interpretandum est, prout patet in favore utentis.

2. Quod v. est q̄ra Jus iure ordinari ē s̄rui
de interpretand. Capiunt. In ab hac regula
privilegia q̄ dant in favore Religionis h. ead
p̄ia qualia s̄t Religioſorū, Studiorū, militū,
ſiquidē iac p̄ia nōc illiq̄t ea, quæ ſpeciali mo-
do ad bonū iure ſeruiq̄. q̄d vult. Ratio eſt,
quia favor hiſ perſonis quæ ſus alluit plures,
ad huiſmodi; ad duas ſunctiones et ſi q̄ pen-
ſat valuerat Jus iuris, q̄ ſit per privilegii
extenſionē. Capiunt et̄ privilegia corpori
Juris inſerta h. q̄ hiſ æquiparant. Hoc n. ut
iſta ſint pars Jus, n. deſent, ampliq̄ Jus iuris
preiudicare, ad eorū ſt ample interpretand. et̄
ipſo privilegii quod Princeps ſedit q̄ motu
proprio h. q̄ velle ſua.

5. Quod preiudicat iuris ē ſemper ſtrictè
interpretandum; quia Princeps uſq̄q̄ nemiſ
velle gravare, n. illiſ ſpecialim exprimat.
Privilegia amittunt, et̄ expuſant

1. Interita perſonæ, cui privilegiiſ geſſer
eſt. aut rei privilegiate. Quod ſi in Cala
aut Monſtrū bello h. inundate percat ac poſtea
inflammet, tunc revivunt et̄ illiq̄ privilegia,
ſi q̄ prius fuerat.

2. Revocatio Superioris. Quod si revocet sine
causa, valida quidem est revocatio, sed peccabit
saltem veniale: si v. revocet privilegium ex parte
onerose questu, revocatio non est in illud
sed etiam invalida et nulla, teste Salas, Sua-
rez et alij.

3. Morte quædam b. naali civili, q.
sit per amissionem b. abdicacionem officij; si
privilegium questu sit in hac quædam, quoad viz-
ero. Alias per mortem quædam n. extinguunt.

4. Cessat privilegium cessante causa adæquata
causa finali propter quam privilegium est questu.
Sed si in cesset ratio b. causa inadæquata.

5. Cessat privilegium per renunciamen vol-
taria, tamq. a superiore acceptata. quia
quilibet pot. iuri et favori suo renunciare.
in talis renuncio, cederet in præiudicium
Causæ Ordinis b. illius civitatis.

6. Tollunt privilegia odiosa n. a favo-
rabilia per renunciamen impropria seu non
usu, seu art. gloriosos. Sed ut hoc fiat re-
quirunt plures quædam: s. ut pars gravata
etiam privilegium elapsis sufficienti tempore proficiat.

